

Французький українець

Микола Кричевський – один із представників відомої родини Кричевських. Якщо про його батька, Василя Кричевського – художника й архітектора, розробника проекту державного герба, відомо чимало, то його сини, Василь і Микола, ніби залишалися в тіні батька. А дарма. Зокрема, Микола здобув визнання ще за життя як майстер-аквареліст, рівних якому досі немає.

Він першим із родини виїхав за кордон на початку 1920-х років. Спочатку до Чехословаччини, де навчався в Українській студії пластичних мистецтв та Художньо-промислової школі в Празі. Далі доля привела його в Париж у 1928 році. Столиця Франції зустріла молодого митця прохолодно. Сидів без роботи та перебивався випадковими підробітками. Заробляв на життя, розробляючи дизайн узорів тканин і створюючи декорації для постановок у паризьких театрах.

Допомога надійшла неочікувано... від іншого емігранта. Володимир Райкіс з Одеси, який був директором галереї «Зак» у Парижі, спочатку купував роботи молодого художника. Але незабаром Микола почав завойовувати собі місце серед французького мистецького світу своїми акварелями Парижа та Венеції. Він регулярно виставлявся в галереях міста. Загалом за життя написав понад 7 тис. творів. Митець працював у різних техніках – акварель, гуаш, олія, пастель та дереворит. Найулюбленішою була акварель.

Коли почалася II Світова війна, Микола пішов добровольцем у французьке військо, де став кухарем. Особливо

запам'ятався солдатам український борщ, який віртуозно готував Кричевський. Він так і не одружився. Підтримував теплі відносини із родиною брата Василя, яка після війни опинилась у США. Сам їздив у гості до брата кожної зими. Навіть планував у старості оселитися в Америці. Племінниця – Катерина Кричевська-Росандич, була найвідданішою поціновувачкою робіт дядька. На його запрошення приїжджала до Європи. Вони разом створювали неповторні акварелі краєвидів Парижа та Венеції.

Микола Кричевський не загубився в тіні своєї славетної родини. Навпаки, він став її яскравим представником із власною унікальною художньою технікою. Створив тисячі неповторних акварелей міського пейзажу в постімпресіоністичному стилі. Його роботи вирізняються легкістю й поетичністю.

24 листопада 2018 року в Музеї української діаспори в Києві відкрилася виставка до 120-річчя з дня народження художника «Микола Кричевський. Мистець і світ». Масштабна експозиція робіт із колекцій Музею української діаспори, Національного художнього музею України та кількох приватних збірок охоплює всі періоди творчості художника, різні напрями й жанри його мистецької діяльності. Виставка діятиме до кінця січня 2019 року. ■

◀ Микола Кричевський за роботою.

Набережна Сени, Париж, 1950 рік.

Фото з фондів Музею української діаспори в Києві

Олена ГУМЕНЮК